

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen vuoden 2024 presidentinvaalissa

KH 08.11.2023 § 321
400/00.00.00.01/2023

Valmistelija va. hallintopäällikkö

Vuoden 2024 presidentinvaalin ennakoäänestys toimitetaan kotimaassa 17.–23.1.2024 ja vaalipäivä on 28.1.2024. Jos 28.1.2024 toimitettavassa vaalissa kukaan ehdokkaista ei saa vähintään puolta annetuista äänistä, toimitetaan kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä toinen vaali sunnuntaina 11.2.2024. Toisen vaalin ennakoäänestyksen ajanjakso kotimaassa on 31.1.–6.2.2024.

Vaalilain 15 §:n mukaan kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava:

"1) kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä

2) laitoksessa toimitettavaa ennakoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten että niiden varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puolueräkisteriin merkittyjä puolueita. Kuntavaaleissa jäsenten ja varajäsenten tulee kuitenkin edustaa kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Ehdokas ei voi olla vaalilautakunnan jäsenenä eikä varajäsenenä. Ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaalitoimikunnan jäsenenä eikä varajäsenenä. Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien nimet ja yhteystiedot on ilmoitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle."

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan jäsenten ja varajäsenten poliittista edustavuutta tarkastellaan erikseen. Myös tasa-arvolain soveltamisessa tarkastellaan vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan jäsenten ja varajäsenten edustavuutta erikseen. Sekä varsinaisissa jäsenissä että varajäsenissä on siis oltava naisia ja miehiä kumpiakkin vähintään 40 %.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan jäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Kuntalain 71 §:n mukaan vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö,
1) jonka kotikunta kyseinen kunta on;
2) jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuudet valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja
3) jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Äänestysalueet vuoden 2024 presidentinvaalissa ovat seuraavat:

001	Virrat
002	Vaskivesi
003	Liedenpohja
004	Killinkoski
005	Kotala

Vuoden 2024 presidentinvaalin järjestelyissä on otettava huomioon myös Covid-19 epidemian tilanne ja varauduttava siihen, että tilanne voi vaatia samanlaisia erityisjärjestelyitä, joita toteutettiin Covid-19 -epidemian osalta vuoden 2021 kuntavaaleissa ja vuoden 2022 aluevaaleissa.

Oikeusministeriö seuraa epidemiatilannetta yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kanssa ja pitää kuntia ajan tasalla presidentinvaalin valmisteluihin liittyen. Tarvittaessa ministeriö ja THL myös antavat kunnille erityiset terveysturvallisuusohjeet samaan tapaan kuin aiemmissa vaaleissa.

Koronaepidemiasta johtuen vaalilautakunnan jäsenille ja varajäsenille on asetettava riittävät sijaisjärjestelyt ja avustavaa henkilöstöä on oltava riittävästi varalla sairaustapausten vuoksi, jotta vaalit pystytään toimittamaan hallitusti. Tämä on huomioitava vaalilautakuntia ja vaalitoimikuntaa nimettäessä. Aikaisemmissa vaaleissa varajäseniä on valittu vaalilautakuntiin viisi ja vaalitoimikuntaan kolme. Korona-aikana vaalitoimikuntaan on nimetty kaksi varajäsentä lisää yhteismäärän ollessa viisi.

Vallitseva koronatilanne huomioiden presidentinvaalin aikaan on edelleen normaalia suurempi riski äkillisille sairastumisille, jotka voivat pahimmillaan koskea useampaa vaalilautakunnan jäsentä tai varajäsentä. Tämän johdosta on vaalien toimituksen lain mukaisesti turvaamiseksi perusteltua antaa keskusvaalilautakunnan sihteerille oikeus hätätilanteessa määrätä vaalilautakuntien jäseniä tai varajäseniä osallistumaan myös toisen vaalilautakunnan työskentelyyn vaalipäivänä, jotta vaalilautakunta on koko vaalien toimituksen ajan päätösvaltainen. Tämä menettely oli käytössä myös eduskuntavaalien 2023, aluevaalien 2022 ja kuntavaalien 2021 aikana.

Hallintosäännön 21 §:n mukaan "Kaupunginjohtajalla on oikeus käyttää kaupungin päätösvaltaa kaupunginhallituksen puolesta"

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Viitanen Henna

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää vuoden 2024 presidentinvaalia varten seuraavaa:

- valita kullekin äänestysalueelle vaalilautakunnan, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään kolme.
- valita laitoksessa toimitettavaa ennakoäänestystä varten vaalitoimikunnan, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään

kolme.

Lisäksi kaupunginhallitus hyväksyy, että hätätilanteessa (mm. sairaustapaukset ja muut esteet) vaalilautakuntien jäsenet ja varajäsenet voivat keskusvaalilautakunnan sihteerin määräyksellä osallistua myös toisen vaalilautakunnan työskentelyyn vaalipäivänä, jotta vaalilautakunta on koko vaalien toimituksen ajan päätösvaltainen ja vaalien toimitus voidaan näin turvata lain mukaisesti.

Lisäksi kaupunginjohtajalle annetaan mahdollisuus nimetä tarvittaessa lisää jäseniä / varajäseniä vaalilautakuntiin ja vaalitoimikuntaan hallintosäännön 21 §:n perusteella.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti ja nimesi vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnan liitteen mukaisesti.

(Liite 2/321 § vaalilautakunnat ja vaalitoimikunta)

Lisätietoja

Talousjohtaja, oto. hallintojohtaja Kaisa Jaatinen, puh. 044-715 1221, sähköposti: etunimi.sukunimi@virrat.fi

Jakelu

Vaalilautakuntiin ja vaalitoimikuntaan nimetyt